

ความสัมพันธ์ของความรู้และระดับความเครียด
ของผู้ปกครองเด็กออทิสติก

ธีรรัตน์ เจริญชัยภรณ์

ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
กุมภาพันธ์ 2554

ความสัมพันธ์ของความรู้และระดับความเครียด
ของผู้ปกครองเด็กออทิสติก

ธีรรัตน์ เจริญชัยภรณ์

การค้นคว้าแบบอิสระนี้เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
กุมภาพันธ์ 2554

ความสัมพันธ์ของความรู้และระดับความเครียด
ของผู้ปกครองเด็กออทิสติก

ธีรรัตน์ เจริญชัยภรณ์

การค้นคว้าแบบอิสระนี้ได้รับการพิจารณาอนุมัติให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์พิเศษ

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

.....ประธานกรรมการ
นาย รณสิงห์ รือเรือง

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
รองศาสตราจารย์ ดร.รัชนิกร ทองสุคดี

.....กรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.รัชนิกร ทองสุคดี

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
รองศาสตราจารย์ นพ. ชวนันท์ ชาญศิลป์

.....กรรมการ
รองศาสตราจารย์ นพ. ชวนันท์ ชาญศิลป์

23 กุมภาพันธ์ 2554

© ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าแบบอิสระนี้สำเร็จเรียบร้อยด้วยความอนุเคราะห์จากบุคคลหลายท่าน ทั้งด้วยจากคณาจารย์สาขาการศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่ได้ถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการศึกษาพิเศษ เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการค้นคว้าแบบอิสระในครั้งนี้ รวมทั้งอาจารย์ และบุคลากรหลายท่านที่มีส่วนในการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ศึกษา

ผู้ศึกษาได้รับความอนุเคราะห์เป็นอย่างสูงจาก รองศาสตราจารย์ ดร.รัชนิกร ทองสุคติ ซึ่งเป็นประธานกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ และรองศาสตราจารย์ นายแพทย์ชวนนันท ชาญศิลป์ กรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการพิจารณาให้คำปรึกษา รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง รวมทั้ง การให้ข้อมูลความรู้ที่เป็นประโยชน์อย่างมาก จนการค้นคว้าแบบอิสระนี้สามารถดำเนินการ จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณอย่างสูง สำหรับนายรณสิงห์ รือเรือง นักจิตวิทยาคลินิกที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการเป็นประธานกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ อีกทั้งยังได้ให้คำแนะนำ เพื่อปรับปรุงการค้นคว้าแบบอิสระให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ พิมพ์มาศ ตาปัญญา นางสาว พนิดา กาวินา และ นายยุทธการ อุประ โจง ที่ให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือในการค้นคว้าแบบอิสระ โดยดำเนินการตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะ เพื่อพัฒนาและปรับปรุงเครื่องมือให้มีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขอกราบขอบพระคุณคุณคณบดีคณะเทคนิคการแพทย์ และเจ้าหน้าที่ในคลินิกกิจกรรมบำบัด คณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการทดลองเครื่องมือการวิจัย พร้อมทั้งอำนวยความสะดวกและให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ศึกษา

ขอกราบขอบพระคุณผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาการเด็กราชนครินทร์ที่ให้ ความอนุเคราะห์ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล รวมทั้งเจ้าหน้าที่แผนกผู้ป่วยนอกที่ให้การช่วยเหลือให้กำลังใจและดูแลผู้ศึกษาอย่างอบอุ่น

ขอขอบคุณในความช่วยเหลือ ข้อเสนอแนะและกำลังใจจากเพื่อนนักศึกษาระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ สาขาการศึกษาพิเศษ รุ่นที่ 5

ขอกราบขอบพระคุณ คุณบวรรัฐ และคุณสมบูรณ์ เจริญชัยภรณ์ พร้อมทั้งครอบครัว
ที่เป็นส่วนสำคัญที่ได้ให้กำลังใจ และให้การสนับสนุนผู้ศึกษาในทุกด้าน จนสามารถดำเนินการ
ค้นคว้าแบบอิสระได้สำเร็จ

ธีรรัตน์ เจริญชัยภรณ์

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ	ความสัมพันธ์ของความรู้และระดับความเครียดของผู้ปกครองเด็กออทิสติก	
ผู้เขียน	นางสาวธีรารัตน์ เจริญชัยภรณ์	
ปริญญา	ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การศึกษาพิเศษ)	
คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ	รศ.ดร.รัชนิกร ทองสุขดี	อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
	รศ.นพ.ชวนนท์ ชาญศิลป์	อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

บทคัดย่อ

242378

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และระดับความเครียดของผู้ปกครองเด็กออทิสติก มีวัตถุประสงค์หลัก คือ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และระดับความเครียดของผู้ปกครองเด็กออทิสติก โดยมีวัตถุประสงค์รอง 4 ประการ ได้แก่ 1) เพื่อศึกษาสภาพครอบครัวของเด็กออทิสติก และผู้ปกครอง 2) เพื่อศึกษาผลกระทบในด้านต่างๆจากการดูแลเด็กออทิสติก 3) เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับพฤติกรรมเด็กออทิสติกและวิธีการดูแลและให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ และ 4) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความเครียดของผู้ปกครองเด็กออทิสติก โดยทำการศึกษาในผู้ปกครองเด็กออทิสติกที่เข้ารับบริการแบบผู้ป่วยนอกในสถาบันพัฒนาการเด็ก ราชนครินทร์ ตำบลคอนแก้ว อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 149 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษามี 2 ส่วนคือ 1) แบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วยแบบสอบถามข้อมูลทั่วไป แบบประเมินความรู้เกี่ยวกับออทิสติก และแบบประเมินความเครียดของผู้ปกครอง และ 2) แบบสัมภาษณ์เชิงลึกรายบุคคล โดยสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงในผู้ปกครองที่มีความเครียดแต่ละระดับความเครียด ระดับละ 3 ราย รวมทั้งสิ้น 15 ราย

ผลการศึกษาพบว่า ความรู้เกี่ยวกับออทิสติกมีความสัมพันธ์ทางลบต่อระดับความเครียดของผู้ปกครองเด็กออทิสติก ($r = .44$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 โดยผู้ปกครองส่วนมากอาศัยอยู่กับเด็กออทิสติกและครอบครัว อยู่เขตอำเภอรอบนอกของจังหวัดเชียงใหม่มีลักษณะครอบครัวแบบครอบครัวเดี่ยว โดยมีเพศหญิงหน้าที่ในการดูแลใกล้ชิดซึ่ง ส่วนมากเป็นมารดา มีความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว ผู้ปกครองทุกรายได้รับผลกระทบทางด้านร่างกายและจิตใจในระดับที่แตกต่างกัน

ส่งผลกระทบต่อการประกอบอาชีพและค่าใช้จ่ายของผู้ปกครอง ซึ่งส่วนใหญ่ไม่เข้าใจคำว่า ออทิสติก ในช่วงแรกที่ได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ แต่หลังจากได้รับคำแนะนำจากแพทย์ มีความเข้าใจมากขึ้น ผู้ปกครองมีวิธีการที่เหมาะสมในการดูแล แต่มีความรู้เกี่ยวกับสิทธิทางการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษที่ไม่ครอบคลุม ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อความเครียดของผู้ปกครอง พบว่า ความรู้สึกผูกพันกับเด็กพิเศษ ความแปลกใหม่ของสถานการณ์ที่ผู้ปกครองประสบ และความไม่แน่นอนของสถานการณ์ มีผลต่อความเครียดที่สูงของผู้ปกครอง ความเชื่อในความสามารถของตน ความเชื่อในชีวิตและการดำรงอยู่ และความสามารถในการทำนายหรือคาดการณ์ ส่งผลให้มีความเครียดที่ต่ำ จึงสามารถสรุปได้ว่า ผู้ปกครองมีความรู้เกี่ยวกับออทิสติก ในระดับที่สูงจะมีความเครียดในระดับที่ต่ำ

Independent Study Title Correlation of Knowledge and Stress Level Among Parents of Children with Autism

Author Miss Teererat Charoenchaiyaporn

Degree Master of Education (Special Education)

Independent Study Advisory Committee

Assoc. Prof. Dr. Ratchaneekorn Tongsookdee	Advisor
Assoc. Prof. Chawanun Charnsil , M.D.	Co-advisor

242378

ABSTRACT

The main objective of this independent study was to investigate correlation of knowledge and stress level among parents of children with autism. Secondary objectives were :

1) to study about family status of children with Autism and parents; 2) to study effect from children with Autism attention; 3) to study parents’s knowledge about behavior of children with Autism and attention method and 4) to study about stress factor of children with Autism’s parents. Studied in children with Autism’s parents who come to take children to provided at Rajanagarindra Institute of Children Development, Donkeaw, Maerim, Chiangmai of 149 cases by purposive Sampling. Instrument include of 2 parts are: 1) Questionnaire: general data, Autism Knowledge assessment and parents’s stress assessment. 2) Individual interview form used in 3 cases by purposive Sampling in each stress level, totally 15 cases.

The result show that Knowledge about autism have significant correlation with Parents of children with Autism stress level at .01($r = .44$) most of parents stay with children with Autism and family. They live in district around Chiangmai. Most of parents are nuclear family and main attendant is mother. They have well relationship in their family. All of them have physical psychological and occupation effect in different level. At first most of parents have not knowledge about “Autism” but after got advice from professor, they have knowledge better. They can take suitable providing care for children with Autism but have not incomprehensive

knowledge about education rights for special need child. Factor about commitment, novelty and event uncertainty have affect to stress in high level. Factor about belief in ability, living, predictability have affect to parents stress in low level. Can be concluded that parents who have high level of knowledge will have low level of stress.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ช
สารบัญตาราง	ฎ
สารบัญภาพ	ฐ
บทที่ 1 บทนำ	
ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์	5
ขอบเขตของการศึกษา	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับออทิสติก	9
ประวัติความเป็นมาของออทิสติก	9
ความหมายของเด็กออทิสติก	10
สาเหตุของโรคออทิสติก	11
การวินิจฉัยโรคออทิสติก	12
พฤติกรรมของเด็กออทิสติก	18
การให้ความช่วยเหลือเด็กออทิสติก	22
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความเครียด	23
ความหมายของความเครียด	23
ทฤษฎีของความเครียด	24
การประเมินภาวะความเครียด	29
ระดับของความเครียด	34
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับครอบครัว	35
ความหมายของครอบครัว	35
รูปแบบของครอบครัว	36

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาวะวิกฤตของบิดามารดาเมื่อได้รับรู้ว่าบุตรเป็นออทิสติก	37
ปัญหาและผลกระทบต่อบิดามารดาที่มีบุตรเป็นออทิสติก	40
หลักในการเลี้ยงดูเด็กออทิสติก	42
ความสามารถในการดูแลเด็กออทิสติกของมารดา	44
เทคนิคการสร้างเครื่องมือในการวิจัย	46
บริบทของสถาบันพัฒนาการเด็กราชชนกรินทร์	48
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ	50
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา	57
ประชากรที่ใช้ในการศึกษา	57
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา	57
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	58
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	59
การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	59
การเก็บรวบรวมข้อมูล	60
การแปลผลและวิเคราะห์ข้อมูล	61
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	64
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	103
สรุปผลการศึกษา	103
อภิปรายผล	106
ข้อจำกัดของการศึกษา	115
ข้อเสนอแนะ	115
บรรณานุกรม	117
ภาคผนวก	122
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญ	123
ภาคผนวก ข หนังสือขอพิจารณารับรองรับรองเชิงจริยธรรม	125
การทดลองเครื่องมือ	126

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก ค เครื่องมือในการวิจัย	129
ภาคผนวก ง หนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลวิจัย	140
ประวัติผู้เขียน	143

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนและร้อยละของข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ปกครองเด็กออทิสติก	66
2	จำนวนและร้อยละของข้อมูลเด็กออทิสติกที่ดูแล	70
3	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำแนกตามระดับความรู้เกี่ยวกับออทิสติกของผู้ปกครอง	71
4	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจำแนกรายด้านของความรู้เกี่ยวกับออทิสติกของผู้ปกครอง	72
5	จำนวนและร้อยละของคะแนนจากข้อคำถาม จำแนกตามความรู้เกี่ยวกับออทิสติกของผู้ปกครองรายข้อ	73
6	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำแนกตามระดับความเครียดของผู้ปกครอง	76
7	ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และระดับความเครียดของผู้ปกครองเด็กออทิสติก	77
8	จำนวนและร้อยละของข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ปกครองเด็กออทิสติกที่สัมภาษณ์เชิงลึกรายบุคคล	78

สารบัญภาพ

รูป		หน้า
1	General Adaptation Syndrome (GAS) ตามแนวคิดของ Selye	28
2	การประเมินค่าเชิงการรู้เกี่ยวกับสถานการณ์หรือสิ่งแวดล้อม	28